

ביטוח אחריות נושאי משרה ודירקטורים (לרבות חברי ועד מנהל, ועדת ביקורת)

בעמותות וחברות לתועלת הציבור

יעקב פירר, עו"ד

אורי אורלנד יועצים לניהול סיכונים

אפריל 2016

Coca-Cola's Code of ethics:

“If you wouldn't want to tell your parents or your children about your action - or wouldn't want to read about it in a newspaper - don't do it.”

חובות נושאי משרה – דרישות חוק החברות

חובת זהירות (סעיף 252 לחוק החברות)

(א) נושא משרה חב כלפי החברה חובת זהירות כאמור בסעיפים 35 ו-36 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש).

(ב) אין בהוראת סעיף קטן (א) כדי למנוע קיומה של חובת זהירות כלפי כל אדם אחר.

סעיף 35 – רשלנות

עשה אדם מעשה שאדם סביר ונבון לא היה עושה או לא עשה מעשה שאדם סביר ונבון היה עושה, או שבמשלח יד לא פעל במיומנות או לא נקט בזהירות המצופים מאדם סביר ונבון.

סעיף 36 –

חובה כלפי כל אדם – החובה האמורה בסעיף 35 חלה כלפי כל אדם וכל בעל נכס.

חובות נושאי משרה – דרישות חוק החברות

חובת אמונים (סעיף 254)

נושא משרה חב חובת אמונים לחברה, ינהג בתום לב ויפעל לטובתה.

- יימנע מפעולה שיש בה ניגוד עניינים בין מילוי תפקידו לבין ענייניו האחרים ;

- יימנע מפעולה שיוצרת תחרות עם עסקי החברה ;

- יימנע מניצול הזדמנות עסקית של החברה לטובתו האישית.

חובות נושאי משרה – חוקים נוספים

חוקים סביבתיים

פקודת הבריאות, חוק רישוי עסקים,

חוק מניעת זיהום ים,

חוק למניעת מפגעי אזבסט

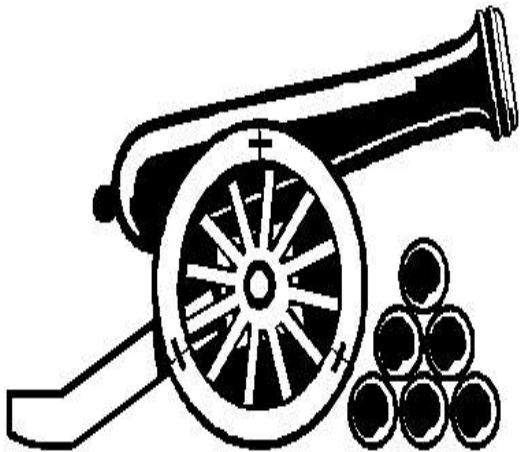
חוקים רבים נוספים.

ניירות ערך - חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ני"ע.

חוקי עבודה - חוק להגברת האכיפה של דיני עבודה.

מי תובע נושאי משרה?

- החברה (תביעה נגזרת/ חילופי בעלות)
- נושאי משרה
- עובדים
- בעלי מניות
- כונס / מפרק
- ספקים / לקוחות
- רשויות ני"ע
- המדינה ורשויותיה
- מתחרים

מנגנוני הגנה לנושאי משרה

המחוקק מעניק מנגנונים המקנים הגנה חלקית לדירקטורים.
מדוע ההגנה חלקית? לשם יצירת איזון בין אינטרסים:

- לאפשר חופש פעולה לקבל החלטות מבלי חשש מאחריות.
- מניעת ניצול לרעה של הכוח המצוי בידי הדירקטורים.
- קלות דעת בקבלת החלטות (פזיזות).

מנגנוני הגנה - פטור

פטור (סעיפים 258-259 לחוק החברות)

חברה רשאית לפטור נושא משרה מחובת הזהירות כלפי
החברה.

הפטור לא חל לעניין נזקים לצדדים שלישיים.

לא ניתן להחילו בחל"צ (חברה לתועלת הציבור).

מנגנוני הגנה – שיפוי

כתב שיפוי (סעיף 260 לחוק החברות)

בגין חבות כספית כלפי אדם אחר לרבות הוצאות משפטיות.
יכול להינתן מראש או בדיעבד.

חסרונות -

- שיפוי בדיעבד עשוי להיות בעייתי.
- כאשר החברה אינה סולבנטית.
- לא חל לעניין תביעה של החברה.
- מוגבל לנושאים ספציפיים ובסכום.
- בהליכים פליליים – יינתן בתום ההליך.
- **לא ניתן לאשר בחל"צ.**

מנגנוני הגנה – ביטוח – מה ניתן לבטח?

ביטוח (סעיף 261 לחוק החברות) – בגין:

- הפרת חובת זהירות כלפי החברה או כלפי אדם אחר.
- הפרת חובת אמונים כלפי החברה בתום לב (ותוך אמונה שאין בפעולה לפגוע בטובת החברה).
- חבות כספית לטובת אדם אחר.

הזכאים לשיפוי

- המבוטח – נושא המשרה.
- החברה – במידה ששיפתה את המבוטח.

כללי ניהול תקין לעמותות

שיפוי וביטוח:

חוק העמותות אינו קובע הוראות המתירות שיפוי וביטוח לחברי ועד. יחד עם זאת, לאור העובדה שבחוק החברות נקבעו הסדרים בעניין זה בכל הנוגע לחברות לתועלת הציבור, אין מניעה כי נושאי משרה בעמותה חברי ועד, חברי ועדת ביקורת, הגוף המבקר, המנכ"ל וכל מי שכפוף לו ישירות, יבוטחו וישופו, לאחר אישור האסיפה הכללית ובכפוף לכך שנקבעו הוראות מתאימות בתקנון העמותה, כל זאת על-פי אותם הסדרים החלים על חברות לתועלת הציבור.

מנגנוני הגנה – ביטוח

סעיף 263 לחוק החברות אוסר ביטוח, שיפוי ופטור בפזיזות

למעט אם נעשתה ברשלנות בלבד.

פרשת "מעריב" – היעדר תשתית מתאימה לשם קבלת החלטות.

מקור המונח **פזיזות** בחוק העונשין. פזיזות - אדישות / קלות דעת.

אדיש = שוויון נפש לאפשרות גרימת תוצאה נתונה.

קל דעת = נטילת סיכון בלתי סביר לאפשרות גרם התוצאה מתוך תקווה למנוע את הסיכון.

ביטוח – מה מקנה הכיסוי

הרכב הפוליסה

פרק 1 - שיפוי נושא **משרה** בגין **נזק כספי** עקב **תביעה** שהוגשה נגדו בתוך תקופת הביטוח עקב **מעשה שלא כדין** אשר ביצע מתוקף היותו נושא משרה.

פרק 2 - שיפוי החברה בגין סכומים שרשאית לשפות את נושא המשרה.

הפוליסה על בסיס "יום הגשת התביעה"
("CLAIMS MADE"). הכיסוי מוגבל לתביעות שתוגשנה לראשונה במהלך תקופת הביטוח.

המתכונת הייחודית של הפוליסה

בסיס הפוליסה – "Claims Made"

- טרנסקציה וביטוח "Run-Off".

הגדרות

- מי הוא "נושא משרה"?

- **בחוק החברות: "נושא משרה"** – מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, כל ממלא תפקיד כאמור בחברה אף אם תוארו שונה, וכן דירקטור, או מנהל הכפוף במישרין למנהל הכללי;
- **בפוליסת הפניקס לעמותות: "מבוטחים"** - ממלאי תפקידים בתאגיד אשר שימשו, משמשים או ישמשו כחברי ועד ו/או נושאי משרה כהגדרתם בחוק, או, שנבחרו, מונו, ייבחרו או ימונו כדין כנושאי משרה, או ייחשבו לנושאי משרה, לרבות דירקטור, מנהל כללי, מנהל עסקים ראשי, משנה למנהל כללי, סגן מנהל כללי, מנהל אחר הכפוף במישרין למנהל הכללי, וכל ממלא תפקיד כאמור אף אם תוארו שונה.

הגדרות

מהי "תביעה"?

- (א) הליך שיפוטי או אדמיניסטרטיבי שננקט נגד **המבוטחים** ואשר במסגרתו עלול **המבוטח** להתחייב בדין לשאת באחריות ולשלם פיצויים או סעד אחר, לרבות ערעור על הליך כאמור והליכי בוררות; או
- (ב) דרישה בכתב מאת צד שלישי הטוען לאחריות **המבוטח** כלפיו לפיצוי כספי או סעד אחר.
- יראו את המועד בו הוגשה **תביעה** לראשונה כמועד בו נמסרו **למבוטח** הזמנה לבית משפט או מסמך דומה; או ביום בו נתקבל לראשונה על ידי **המבוטח** מכתב דרישה, לפי המוקדם מבין המועדים.

הגדרות

- מהו "מעשה שלא כדין" (WRONGFUL ACT)?
מעשה או מחדל, למעשה או לכאורה, המהווים הפרת חובה, טעות, השמטה, הצהרה מטעה או כוזבת, שכחה, חריגה מסמכות, רשלנות או הזנחה שנעשו על ידי המבוטחים, ביחד או לחוד, תוך ביצוע תפקידם כמבוטחים המכהנים בתאגיד וכל פעולה אחרת המיוחסת למבוטחים בתוקף היותם מבוטחים כאמור. **אין כיסוי – כמובן – למעשי זדון!**

- מבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, **מעשה שלא כדין כולל:**
- (א) הפרת חובת זהירות כלפי התאגיד או כלפי אדם אחר;
- (ב) הפרת חובת אמונים כלפי התאגיד ובלבד שהמבוטח פעל בתום לב והיה לו יסוד סביר להניח שהפעולה לא תפגע בטובת התאגיד;
- (ג) חבות כספית שתוטל על מבוטח לטובת אדם אחר בשל פעולה שעשה בתוקף היותו מבוטח המכהן בתאגיד.

הגדרות

- מהו "נזק כספיי"?
 - - סכום אותו יחויב המבוטח לשלם על פי דין עקב תביעה שהוגשה נגדו לראשונה בתוך תקופת הביטוח שעילתה מעשה שלא כדין, לרבות הוצאות משפט סבירות אך למעט קנסות, מסים, פיצויים לדוגמא ו/או עונשים כספיים אחרים שמבוטח עלול להתחייב בהם על פי כל דין.
 - קיימת בפוליסה אפשרות להקדמת תשלומים עבור הוצאות משפטיות.

ביטוח – חריגים עיקריים

-נסיבות ידועות / התדיינות קודמת.

-**אי יושר, מרמה**, קבלת טובות הנאה, קבלת טובת הנאה שלא כדין.

(אי יושר של נושא משרה לא יפגע בכיסוי של יתר נושאי המשרה)

-**נזקי גוף / רכוש**.

-זיהום סביבתי.

-**אחריות מקצועית** (למעט אחריות כנושא משרה).

-**IVI (Insured V. Insured)**.

-תביעה מצד בעל מניות עיקרי.

-חריגים גורפים: טרור, מלחמה, אזבסט.

-תביעות בארה"ב / קנדה

מתי לדווח על אירוע ביטוחי?

- **הליך משפטי** - לרבות תביעה שכנגד - המוגש כנגד המבוטח ע"י אדם או גוף כלשהו בגין "מעשה שלא כדין".
- **כל דרישה בכתב** מאת כל אדם או גוף אשר בכוונתם לראות את המבוטח או מי מטעמו כאחראי לתוצאות "מעשה שלא כדין" כלשהו.
- הודעה של המבוטח הרשום למבטח לעניין קבלת מידע ביחס לקיום **נסיבות אשר עלולות להביא להגשת תביעה** בגין "מעשה שלא כדין".

הרחבות חשובות לכיסוי (לא ניתן אוטומטית)

- ייצוג נפרד בעת חשש לניגוד עניינים.
- אופציה לרכישת תקופת גילוי במקרה של אי-חידוש הפוליסה.
- כיסוי לטווח ארוך לנושאי משרה שפרשו בתקופת הפוליסה.
- כיסוי לתביעה כנגד בן זוגו של נושא המשרה.
- הפרדת אחריות למצגים לקראת רכישת הפוליסה.
- תחום טריטוריאלי ושיפוט.
- הרחבה לנושאי משרה המכהנים בתאגידיס חיצוניים לבקשת העמותה.

שאלות ?

תורה

